

ACCOUNTING AND DISCLOSURE IN THE ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS OF ENTERPRISES OF THE TAX DUE

Maia Iankova Natchkova

Department "Accounting and Analysis" UNWE, Sofia, Bulgaria, maianch@mail.bg

Abstract: The operations of enterprises under contemporary market conditions are accompanied by charging and payment of different taxes in terms of type and amount. Tax is a method of collection of funds necessary for the government. The government adopts tax laws and defines the amount of the taxes payable by taxpayers – natural persons and legal entities (enterprises). Through its authorities (the National Revenue Agency, the National Social Security Institute, the Customs General Directorate, the Local Taxes and Charges Directorate, etc.), in its capacity of sole tax creditor, it applies authoritative control methods and oversees for the enterprises' tax payables to be truly and fairly posted in the accounting books, to be settled within the statutory time periods and to be disclosed in the enterprise's financial statements. It supervises the timely registration of taxpayers and the legal spending of funds it allocates to enterprises in the form of preferential taxes and subsidies aimed at solving socioeconomic and other issues. The main tasks of the governmental revenue authorities and the local tax administration are to ensure the stability of tax legislation, to guarantee the fiscal collection and not to allow taxpayers' violations with regard to their tax payables. The main fiscal obligations of the enterprises are to pay the taxes they owe in timely manner and within the statutory time periods and to keep strict accounting of gained revenue, spent costs and charged taxes.

Keywords: corporate income tax, local taxes and charges, alternative taxes, financial statements, enterprises.

СЧЕТОВОДНО ОТЧИТАНЕ И ОПОВЕСТЯВАНЕ НА ДЪЛЖИМИТЕ ДАНЪЦИ В ГОДИШНИТЕ ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Мая Янкова Начкова

катедра „Счетоводство и анализ“ УНСС, София, Р България, maianch@mail.bg

Резюме: Осъществяването на дейността на предприятията в съвременните пазарни условия е съпътствана от начисляване и заплащане на различни по вид и размер данъци. Данъкът е метод за събиране на необходимите за държавата финансови средства. Държавата приема данъчни закони и определя размера на дължимите данъци от данъчно задължените правни субекти - физическите и юридическите лица (предприятията). Тя прилага властнически методи на контрол в ролята си на единствен данъчен кредитор като следи чрез своите органи (Национална агенция по приходите, Национален осигурителен институт, Главна дирекция „Митници“, Дирекция „Местни данъци и такси“ и др.) за вярното и точно начисляване в счетоводните регистри, за погасяването в законоустановените срокове и за оповестяването във финансовите отчети на предприятията на данъчните им задължения. Тя контролира своевременното регистриране на данъчните субекти и правомерното разходване на отпуснатите от нея финансови средства под формата на предоставени преференции от дължимите данъци и на предоставени субсидии на предприятията за решаване на социално-икономически и други проблеми. Основните задачи на държавните органи по приходите и на местната данъчна администрация са да осигуряват стабилността на данъчното законодателство, да осигуряват събираемостта на фиска и да не допускат нарушения от страна на данъчно задължените правни субекти по повод на данъчните им задължения. Основните задължения на предприятията по повод на фиска са да изплащат своевременно в законоустановените срокове дължимите от тях данъци и да водят строга отчетност за придобитите приходи, направените разходи и начислените данъци.

Ключови думи: корпоративен данък, местни данъци и такси, алтернативни данъци, финансови отчети, предприятия.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Осъществяването на дейността на предприятията в съвременните пазарни условия е съпътствана от начисляване и заплащане на различни по вид и размер данъци. Държавата приема данъчни закони и определя размера на дължимите данъци от данъчно задължените правни субекти - физическите и юридическите лица (предприятията). Тя прилага властнически методи на контрол в ролята си на единствен данъчен кредитор като следи чрез своите органи (Национална агенция по приходите, Национален осигурителен институт, Главна дирекция „Митници“, Дирекция „Местни данъци и такси“ и др.) за вярното и

точно начисляване в счетоводните регистри, за погасяването в законоустановените срокове и за оповестяването във финансовите отчети на предприятията на данъчните им задължения. Тя контролира своевременното регистриране на данъчните субекти и правомерното разходване на отпуснатите от нея финансови средства под формата на предоставени преференции от дължимите данъци и на предоставени субсидии на предприятията за решаване на социално-икономически и други проблеми. Основните задачи на държавните органи по приходите и на местната данъчна администрация са да осигуряват стабилността на данъчното законодателство, да осигуряват събираемостта на фиска и да не допускат нарушения от страна на данъчно задължените правни субекти по повод на данъчните им задължения. Основните задължения на предприятията по повод на фиска са да изплащат своевременно в законоустановените срокове дължимите от тях данъци и да водят строга отчетност за придобитите приходи, направените разходи и начислените данъци. Целта е да се представи модел за счетоводно отчитане и представяне на дължимите данъци от предприятията във финансовите им отчети. Обект на разглеждане в доклада са дължимите данъци от предприятията, а предмет – счетоводното отчитане и оповестяване на дължимите данъци в годишните финансови отчети на предприятията.

2. СЪЩНОСТ НА ДАНЪКА

Данъкът е метод за събиране на необходимите за държавата финансови средства. Той е налог, който се събира едностранно и по общ ред, принудително, невъзвръщателно и безвъзмездно в полза на държавата. Представлява елемент на **бюджетния** приход, който в едно с другите приходи се разпределя за посрещане на потребностите на обществото. Данъкът се налага на определени групи обекти (недвижими имоти, моторни превозни средства, доход и др.) или лица (физически и юридически). При липса на доброволно плащане се събира от данъчните органи на държавата принудително от имуществото на данъчно задължените лица. Данъчното облагане на дейността на предприятията е процес, при който се определя размера на дължимите от тях данъци съгласно действащите данъчни закони на Република България. Данъчното облагане протича ежедневно, ежесечно и годишно за различните видове данъци и във връзка със конкретните специфики на дейността на предприятията. Предприятията са задължени от законодателя да спазват предвидените в данъчните закони срокове за внасяне на дължимите данъци, за да не изпаднат в задължнялост към Държавния бюджет и да не плащат допълнително лихви за забава.

2.1. Видове данъци, дължими от предприятията

„Разчетните взаимоотношения на ... (предприятията – МН) с бюджета възникват в две направления – на републиканско и местно/общинско ниво. Това е свързано с технологията на действие на данъчното законодателство в нашата страна. По отношение на конкретните данъци, които се начисляват и плащат от ... (предприятията – МН), това се определя от действието на приетите закони от Народното събрание на страната. Като цяло тези данъци са синхронизирани и хармонизирани с изискванията на актуалното данъчно законодателство, действащо в страните от Европейския съюз. По отношение на действието си към данъчно задължените лица..., на основата на действащото данъчно законодателство, данъците могат да бъдат класифицирани като преки и косвени. Преки данъци са тези, които се плащат от конкретните данъчно задължени лица и зависят от тяхна индивидуална осъществена дейност. Косвени са тези данъци, които ... (предприятията – МН) събират от други данъчно задължени лица и внасят в републиканския и местните бюджети по силата на действащото законодателство за отчетния период.” (Маврудиев, Хр., (2018), с.255) **На територията на Република България предприятията дължат следните данъци:**

1) Корпоративен данък, дължим от предприятията по силата на Закона за корпоративно подоходно облагане (ЗКПО, (2021) – той е пряк данък, който се начислява и приспада директно от brutния финансов резултат за данъчно облагане (данъчната печалба) на предприятията и е в размер на 10%;

2) Косвени данъци (ДДС, мита и акцизи), дължими от предприятията по силата на Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), Закона за митниците и Закона за акцизите и данъчните складове. Тези данъци се събират от крайните потребители като част от цената на стоките и услугите. Предприятията, регистрирани по ЗДДС начисляват 20% ДДС за продадените от тях на клиентите активи (материали, горива, стоки, готова продукция, дълготрайни материални и нематериални активи) и услуги. Те ползват данъчен кредит за закупените от тях активи и услуги. Предприятията плащат акцизи, мита и митнически такси само, когато са вносители на дълготрайни материални и нематериални и краткотрайни материални активи. Платените акцизи, мита и митнически такси стават елемент от цената на придобиване на внесените от предприятията активи (например луксозни автомобили и стоки) и увеличават тяхната първоначална стойност.

3) Алтернативни данъци, дължими от предприятията по силата на ЗКПО (2021). Дейността на предприятията е облагаема с алтернативни подоходни данъци върху техните социални и представителни

разходи и с „Данък-уикенд“, когато те правят разходи за поддръжка, ремонт и експлоатация на леки автомобили, използвани за дейности не по занятие и за други лични нужди на ръководствата им.

4) Местни данъци и такси, дължими от предприятията по силата на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ, (2021). Предприятията начисляват и внасят в общинските бюджети местни данъци и такси за притежаваните от тях имоти и други средства. Те начисляват и внасят данък върху недвижимите имоти, данък върху моторните превозни средства, пътен данък, такса за битови отпадъци, такси за технически и административни услуги и други местни данъци и такси, определени с този закон.

5) Данъци върху доходите на физическите лица, дължими от предприятията по силата на Закона за данъци върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ, (2021). Предприятията начисляват, удържат и внасят в Републиканския бюджет: данък върху доходите на физическите лица в размер на 10% от изплатените трудови възнаграждения на персонала им и от възнагражденията по договорите за управление на техните ръководни органи; авансов данък върху доходите на физически лица в размер на 10% и от изплатените възнаграждения на физически лица, с които са сключили граждански договори или тези лица упражняват свободни професии; окончателен данък върху доходите на физическите лица в размер на 5% по повод на облагаеми доходи при разпределение и изплащане на дивиденди или ликвидационни дялове в парична форма на техните акционери или съдружници.

2.2. Специфични правила за определяне на данъчния финансов резултат на предприятията

1) Приходите и разходите от последващи оценки на финансови активи и пасиви, отчетени от предприятията, се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им отчитане.

2) При определяне на данъчния финансов резултат на предприятията се увеличава счетоводния им финансов резултат с печалбите или намалява със загубите от последващи оценки на финансови активи и пасиви, признати през текущата година директно в собствения им капитал.

3) Формиране на данъчни временни разлики от провизии за задължения - разходите за провизии за задължения не се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им отчитане, а се признават в годината на погасяване на задължението, за което е призната провизията, до размера на погасеното задължение. Важна особеност, която трябва да се отчита, е че „формирането на провизии за задължения в данъчния закон се фокусира върху признаването им за данъчни цели като начислен разход, докато в счетоводните стандарти се акцентира върху формирането на балансовата стойност на задължението.“ (Станева, В., (2021), с. 175);

4) Формиране на данъчни временни разлики от неизползвани платени отпуски; от разходи, които са доходи на местни физически лица; от регулиране на слабата капитализация;

5) Формиране на постоянни данъчни разлики:

а/ счетоводният финансов резултат на предприятията се намалява с печалбата и увеличава със загубата от разпореждане с финансови активи и инструменти, извършени на регулиран пазар;

б/ счетоводният финансов резултат на предприятията се увеличава със стойността на отписания преоценен резерв от последваща оценка при отписване на неданъчни амортизируеми активи, когато при отписването на резерва не е отчетен счетоводен приход или разход. Увеличението се извършва в годината на отписване на актива. При трансформиране на земя в инвестиционен имот, увеличението се извършва в годината на отписване на инвестиционния имот;

в/ счетоводният финансов резултат на предприятията се увеличава със сумата на задълженията на данъчно задълженото лице, като увеличението се извършва в годината, в която настъпи определено обстоятелство (ЗКПО, (2021), чл. 46), а именно:

- задълженията са погасени по давност (не повече от 5 г. от момента, в който задължението е станало изискуемо);
- с влязло в сила съдебно решение е постановено, че задължението или част от него е недължимо;
- кредиторът се е отказал от вземането си по съдебен ред или го е опростил.

г/ счетоводният финансов резултат на предприятията се увеличава със сумата на приспаднатия от данъчно задълженото лице данъчен кредит за наличните активи към датата на регистрацията по ЗДДС, (2021), когато не са отчетени счетоводни приходи по повод приспаднатия данъчен кредит с изключение на случаите, в които ДДС не е включен в историческата цена на актива;

д/ преобразуваната счетоводна печалба (загуба) се увеличава с начислените разходи при преобразуване в преобразуващото дружество и се намалява с разходите по преобразуване в приемащото или новоучреденото дружество.

Данъчните временни разлики представляват разлика между балансовата сума на един актив или пасив и неговата данъчна основа, която представлява стойността на този актив или пасив за данъчни цели. Те възникват, когато счетоводните приходи или разходи са признати за данъчни цели в година, различна от

годината на счетоводното им отчитане. В резултат на възникването на данъчните временни разлики се проявява следния данъчен ефект: сумата на платения в повече или в по-малко корпоративен данък в текущия отчетен период ще се включи с обратен знак при определяне на данъчния финансов резултат в бъдещ отчетен период, когато ще има обратно проявление на данъчната временна разлика. По този начин данъчните временни разлики оказват влияние върху данъчния финансов резултат за повече от един отчетен период. Данъчните временни и постоянни разлики не се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им начисляване, но само данъчните временни разлики намират обратно проявление в следващи отчетни периоди, когато настъпят условията за това, според данъчните правила на ЗКПО. Необходимо е да се отчита и факта, че се открива „известно различие при дефинирането на данъчните временни разлики за счетоводни и данъчни цели. В ЗКПО се уточнява, че данъчни временни разлики възникват, когато приходи или разходи са признати за данъчни цели в годината, различна от годината на счетоводното им отчитане. В СС 12 Данъци от печалбата се установява, че временните разлики се получават между балансовите стойности на един актив или пасив и неговата данъчна основа. По подобен начин са дефинирани временните разлики и в МСС 12 Данъци върху доходите. Различието в ЗКПО е, че като временни разлики се определят само тези, които имат отношение към приходите и разходите, докато счетоводните стандарти (национален и международен) ги обвързват с активите и пасивите.“ (Станева, В., (2021), с. 85). Съгласно ЗКПО данъчните временни разлики могат да бъдат:

- *облагаеми* временни разлики - от тях възникват облагаеми суми при определяне на облагаемия финансов резултат на предприятията в бъдещи периоди, когато балансовата стойност на актива или пасива бъде възстановена или уредена, и
- *приспадащи се* (намаляеми) временни разлики - от тях възникват суми за приспадане при определяне на финансовия резултат на предприятията в бъдещи периоди (когато балансовата стойност бъде възстановена или уредена). Временните разлики могат да възникнат и при някои специфични условия при преобразуване на търговски дружества.

В резултат на възникналите данъчни временни разлики се формират активи и пасиви по отсрочени данъци. Активи по отсрочени данъци се формират за всички намаляеми данъчни временни разлики, за пренесените нереализирани данъчни загуби и за пренесените други, неизползвани данъчни кредити. Пасиви по отсрочени данъци се формират за всички облагаеми данъчни временни разлики. Признаването и последващото погасяване на активите и пасивите по отсрочени данъци се извършва съобразно действащите данъчни разпоредби на ЗКПО и приложимите счетоводни стандарти. Активите и пасивите по отсрочени данъци се оценяват първоначално по данъчните ставки, действащи към датата на възникването им. При последваща промяна на данъчните ставки същите активи и пасиви следва да се преоценят, така че в Счетоводния баланс на предприятието винаги да се представят изчислени по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, когато активът ще се реализира или пасивът ще се уреди.

2.3. Счетоводно отчитане на дължимите данъци от предприятията

За текущото начисляване и внасяне на дължимите данъци в счетоводството на предприятията се създава необходимата счетоводна информация като се използват *активно-пасивни* счетоводни сметки като: сметка „Разчети с общините“ (за местните данъци и такси); сметка „Разчети за данък върху печалбата“ (за корпоративния данък); сметка „Разчети за данък върху добавената стойност“; сметка „Разчети за данъци върху доходи на физически лица“; сметка „Разчети за местни данъци и такси“; сметка „Разчети за акцизи“; сметка „Разчети с митници“; сметка „Разчети за алтернативни данъци“; сметка „Други разчети с бюджета и ведомства“.

Моделът на счетоводно отчитане на дължимите данъци е следния:

1) При начисляване на дължимите данъци – счетоводните сметки за данъци се кредитират в зависимост от вида на конкретния данък при възникване и начисляване на данъчните задължения срещу дебитиране на сметка Печалби и загуби от текущата година; на сметки за нетекущи (дълготрайни) активи (при придобиване на дълготрайни материални или нематериални активи); на сметки за материални запаси (при придобиване на материални запаси); на сметки за разчети (при възникване на вземания от клиенти) и на сметки за разходи (при употребяване на активи или получаване на услуги).

2) При плащане на дължимите данъци – счетоводните сметки за данъци се дебитират при погасяване на данъчните задължения срещу кредитиране на сметки, по които се отчитат парични средства.

Счетоводните сметки за данъци могат да имат дебитно или кредитно салдо, което показва размера на разчетните взаимоотношения с Републиканския бюджет, местните бюджети на общините, бюджетите на митниците, министерствата, съда, прокуратурата и другите ведомства за конкретните видове данъци и такси. Кредитното салдо по счетоводните сметки за данъци показва размера на начислените и невнесени данъци, а

дебитното салдо показва надвнесените суми за конкретния данък към съответното ведомство. По синтетичните счетоводни сметки се организира аналитичното отчитане по видове данъци.

3) При отчитане на ефекта от проявлението на данъчните временни разлики и определяне на общия данъчен разход (приход) се използва счетоводната сметка „Разчети по отсрочени данъци“. По тази сметка се отчитат активите и пасивите по отсрочени данъци, които се отразяват в счетоводството на предприятията в резултат на възникнали облагаеми и намаляеми данъчни временни разлики в съответствие с действащото данъчно законодателство. Сметката е *активно – пасивна*. Към нея се водят следните *подсметки*: сметка „Активи по отсрочени данъци“ и сметка „Пасиви по отсрочени данъци“. Аналитичното отчитане по сметките може да се организира по видове активи и пасиви по отсрочени данъци, като за всеки конкретен отсрочен данък се създава информация за вида на данъчната временна разлика; периодът на възникване; срокът на действие; данъчната норма, с която е изчислен активът или пасивът. Счетоводната сметка „Разчети по отсрочени данъци“ се кредитира срещу дебитиране на сметка „Печалби и загуби от текущата година“ при:

1. Първоначалното възникване на облагаеми данъчни временни разлики при определяне на дължимия корпоративен данък и възникването на пасив по отсрочени данъци, със сумата на данъчния ефект;
2. Последващо признаване на намаление на дължимите корпоративни данъци при обратното проявление на намаляеми данъчни временни разлики и отписването на признат вече актив по отсрочени данъци;
3. Последващо намаление на стойността на признатите данъчни активи в резултат на намаление на данъчните ставки;
4. Последващо увеличение на стойността на признатите данъчни пасиви в резултат на увеличение на данъчните ставки.

Счетоводната сметка „Разчети по отсрочени данъци“ се дебитира срещу кредитиране на сметка „Печалби и загуби от текущата година“ при:

1. Последващо увеличаване на дължимите корпоративни данъци при обратното проявление на облагаеми данъчни временни разлики и отписването на признат вече пасив по отсрочени данъци;
2. Първоначалното възникване на намаляеми данъчни временни разлики при определяне на дължимия корпоративен данък и възникването на актив по отсрочени данъци, с размера на данъчния ефект;
3. Отчитане за периода на отрицателен финансов резултат (загуба) с размера на ползата, свързана с тази данъчна разлика, която може да бъде пренесена за следващи периоди под формата на данъчен кредит, за да бъде покриван текущ данък през тях;
4. Последващо увеличение на стойността на признатите данъчни активи в резултат на увеличение на данъчните ставки;
5. Последващо намаление на стойността на признатите данъчни пасиви в резултат на намаление на данъчните ставки.

2.4. Оповестяване на дължимите данъци в годишните финансови отчети на предприятията

Оповестяването на дължимите данъци в годишните финансови отчети на предприятията се реализира чрез тяхното записване в балансовата статия „Данъчни задължения“ в Пасива на счетоводния баланс. Дължимият корпоративен данък, определен през механизма на данъчното преобразуване на счетоводния финансов резултат на предприятията се посочва в балансовата статия „Разходи за данъци от печалбата“ в Отчета за приходите и разходите. Данъчният ефект от формираните данъчни временни разлики се посочва в балансовата статия „Други данъци, алтернативни на корпоративния данък“ в Отчета за приходите и разходите. Платеният от предприятията и възстановеният от държавата корпоративен данък през текущия отчетен период се отразява в балансовата статия „Платени и възстановени данъци върху печалбата“ на Отчета за паричните потоци. Аналитична информация за дължимите и внесените през отчетния период данъци от предприятията се съдържа в Приложението към годишните им финансови отчети. Много често в счетоводната теория и практика се смята, че полученият счетоводен финансов резултат се коригира с размера на данъците върху разходите и се подлага на данъчно преобразуване чрез увеличаване или намаляване на отчетените приходи или разходи, които се признават или не се признават от действащото данъчно законодателство. Това твърдение е грешно, защото:

- 1) Разходите за данъци, отразени в синтетичната счетоводна сметка „Разходи за данъци“, се отнасят за начислените окончателни данъци като местните данъци и такси по ЗМДТ (данък върху недвижимите имоти, такса битови отпадъци, данък върху превозните средства, данък върху възмездно придобиване на имущество, данък върху даренията, данък върху патентни дейности, данък върху таксиметров превоз на пътници и др.); алтернативните данъци по ЗКПО (данък върху дейността на организаторите на хазартни игри; данък върху дохода на бюджетни предприятия от търговски сделки, както и от отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество; данък върху дейностите по опериране на кораби; данък върху

социалните разходи, предоставени в натура на персонала; данък върху представителните разходи, свързани с дейността и данък върху разходите в натура, свързани с активи, предоставени за лично ползване) и за платените такси за услуги, извършени от държавната администрация (Националната агенция за приходите, Националният статистически институт, Националният осигурителен институт, съд, прокуратура, митници и др.) Тези данъци са окончателни, не са равностойни на корпоративния данък върху печалбата и затова се признават като необходимоприсъщи и данъчно признати разходи за дейността. Те участват във формирането на разходите за дейността на предприятието като се записват в балансовата статия „Други разходи” на Отчета за приходите и разходите и водят до намаление на brutния счетоводен финансов резултат. „Данъчно облагане на дейността на ...предприятия с корпоративен данък върху печалбата и на разходите за гориво, както и на другите разходи, произтичащи от експлоатацията на собствени превозни средства, когато се осъществява управленска дейност с тях с данък върху разходите е по ЗКПО (2021). При определяне на данъчната основа за данъка върху разходите, свързани с гориво и експлоатацията на собствени превозни средства, когато се осъществява управленска дейност с тях, се прилага разпоредбата на чл.215, ал.2 от ЗКПО, според която разходите се изчисляват на база месечното съотношение на пробега, формиращ всеки вид разход на гориво. Данъчната ставка на данъка върху разходите е 10 на сто.” (Начкова, М., (2021), с.254);

2) Корпоративният данък върху печалбата, дължим от предприятията по ЗКПО, се формира след данъчното преобразуване на brutния счетоводен финансов резултат и се начислява в счетоводните регистри директно в намаление на brutната счетоводна печалба, респ. в увеличение на brutната счетоводна загуба за текущата година. Предприятията съставят счетоводна статия, при която се намалява (дебитира) сметка „Печалби и загуби от текущата година”, а се увеличава (кредитира) сметка „Разчети за данък върху печалбата” с размера на установения корпоративен данък върху печалбата - 10% от облагаемия данъчен финансов резултат (данъчната печалба);

3) След отчисляване на корпоративния данък върху печалбата в намаление на brutната счетоводна печалба или в увеличение на brutната счетоводна загуба се получава *нетния финансов резултат*, който се представя в годишния финансов отчет на предприятията едновременно, с една и съща стойност в Счетоводния баланс и в Отчета за приходите и разходите. Той може да бъде счетоводна печалба или загуба. Крайното кредитно салдо, което се формира по счетоводната сметка „Печалби и загуби от текущата година” представлява нетната счетоводна печалба на предприятието, а крайното дебитно салдо представлява формираната счетоводна загуба. Начисленият в счетоводните регистри на предприятието корпоративен данък се записва в балансовата статия „Разходи за данъци от печалбата” на Отчета за приходите и разходите, изважда се от brutната счетоводна печалба и формира нетната счетоводна печалба или се прибавя към brutната счетоводна загуба и формира окончателната счетоводна загуба на предприятието, записана също на отделен ред в неговия Отчет за приходите и разходите.

4) Ако бъде начислен дължимият корпоративен данък върху печалбата по дебитна на счетоводна сметка „Разходи за данъци” от групата на Разходите по икономически елементи и бъде отразен в балансовата статия „Други разходи” на Отчета за приходите и разходите, а след това отново бъде записан в балансовата статия „Разходи за данъци от печалбата” на Отчета за приходите и разходите на предприятието, то тогава корпоративният данък ще бъде неправомерно двойно изваден от brutния счетоводен финансов резултат. Счетоводните записвания по счетоводна сметка „Разходи за данъци” не са равни по стойност на записания корпоративен данък в балансовата статия „Разходи за данъци от печалбата” в Отчета за приходите и разходите, защото отразяват стойността на начислените окончателни данъци, различни от корпоративния данък.

5) Brutният финансов резултат (brutната счетоводна печалба/загуба) се облага само с корпоративен данък върху печалбата съгласно ЗКПО. Алтернативните данъците върху разходите и местните данъци и такси участват във формирането на brutния счетоводен финансов резултат като необходимоприсъщи и данъчно признати разходи преди неговото облагане с корпоративен данък.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Често срещани в счетоводната практика са данъчните финансови измами и престъпления, извършени от предприятията като „Приспадне от Държавния бюджет на неполагаш се данъчен кредит; Избягване на установяването или плащането на данъчни задължения съгласно данъчното законодателство, като предприятието не подава данъчна декларация или подава данъчна декларация с невярно съдържание; Избягване на установяването или плащането на данъчни задължения чрез преобразуване на търговското дружество или друго юридическо лице, чрез извършване на сделка с търговско предприятие или чрез извършване на сделка със свързани лица;” (Начкова, М., (2021), с.12-13) Поради тези причини е необходимо предприятията да спазват данъчните закони и политики и да оповестяват вярно и честно дължимите от тях

данъци в годишните си финансови отчети, защото оповестената информация за тях „е полезна както за вътрешните, така и за външните потребители на финансовите отчети на предприятието. Въз основа на получената от анализа информация финансовият мениджмънт на предприятието има възможност да изработва и взема правилни и обосновани решения за постигане и поддържане на стабилно финансово състояние в оперативен и стратегически аспект.” (Иванова, Р., (2021), с.2)

„Тази информация намира широко приложение при анализа на кредитоспособността, който се извършва от банките при отпускането на кредити на предприятията. Информацията е полезна за одиторите при изготвянето на одиторските доклади за дейността и състоянието на предприятията, чиито финансови отчети подлежат на независим финансов одит. (Иванова, Р., (2021), с.37)

ЛИТЕРАТУРА

Закон за корпоративното подоходно облагане, (ЗКПО), (2021), Обн. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006 г., в сила от 01.01.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 21/12.03.2021 г.

Закон за местните данъци и такси, (ЗМДТ), (2021), обн., ДВ бр.117/10.12.1997 г., в сила от 01.01.1998 г., посл. изм., ДВ. бр.16/23.02.2021 г.

Иванова, Р., (2021), *„Анализ на финансовото състояние на предприятието“*, Годишник на ИДЕС/2020 г., изд. 2021 г., ISSN 1314-8990

Маврудиев, Хр., Миланова-Цончева, Ем., Начкова, М., Маврудиев, Хр., (2018), *„Счетоводство на застрахователите и осигурителите“*, ИК-УНСС, София, 2018 г., ISBN 978-619-232-116-1

Начкова, М., (2021), *„Финансови измами и престъпления, свързани с финансовите отчети на предприятията“*, Годишник на ИДЕС/2020 г., изд. 2021 г., ISSN 1314-8990

Начкова, М., (2021) *„Специфични особености при осъществяване на независим финансов одит на финансовите отчети на транспортните предприятия“*, статия в Научни трудове на УНСС, том 3, 2021 г., ИК – УНСС, ISSN (online): 2534-8957; ISSN (print): 0861-9344

Станева, В., (2021), *„Формиране на финансовия резултат при използване на специфични счетоводни решения в транспортното предприятие“*, монография, Издателство на ВТУ „Тодор Каблешков“ – гр. София, ISBN 978-954-12-0285-2.
